

politični boj in narodna nasprotstva ostriti, kakor imajo to navado nekateri sodniki v okrožju višjega deželnega nadsodišča graškega. V dokaz temu naj služi moja dne 19. julija t. l. na tedanjega vodjo pravosodnega ministerstva žalibog brez uspeha stavljena interpelacija, v kateri sem vprašal, je-li pravosodno ministerstvo voljno, odkazati sodnemu adjunkt dr. Wokaunu drugo bivališče, v katerem ne bode od njega tako sovražnim Slovincem govoril pravice.

Od tedaj pa se je sledeče zgodilo: C. kr. adjunkt dr. Wokaun — ud vseh nam sovražnih društev ter odseka za znano bismarkovanje — je pouzročil ustanovitve novega bojnega društva proti Slovincem, ki smo v veliki večini v okrožju celjskega okrožnega sodišča. To društvo je izdalo — prim. »Tagespošto« št. 319 od 18. novembra 1895 — oklic na »Alldeutschland«, v katerem vabi k boju proti najljutejšim sovragom — Slovincem, proti slovenskemu stvoru (slovenski gimnaziji), da se mesto Celje reši pred slovensko nevarnostjo in silo in s tem ohrani most do Adrije, ki je vedno bilo in mora ostati nemško morje. Pri osnovnem zborovanju je pobijal dr. Wokaun z vso strastjo kulturna prizadevanja Slovencev, trdil je, da smo okrajni zastop vsled nekega čudnega tolmačenja postav pri upravnem sodišču, torej tako rekoč nepostavno dobili v roke, in imenoval slovensko gimnazijo agitacijsko središče, duhovnike pa agitatorje in prenapetneže.

Samo ob sebi je umljivo, da mora tako prenapeto vedenje c. kr. sodnega adjunkta pouzročiti največje nezaupanje v nepristranost sodniškega stanu. V boljše pojasnilo se to-le: Odvetnik in deželni poslanec v Celju, gosp. dr. Dečko, je bil v »Deutsche Wacht« psovan kot dr. Zguba. Tožil je odgovornega urednika zaradi prestopka po § 496. kaz. zak. C. kr. okrajno sodišče v Celju pa je našlo v tej besedi »pregrešek, ki se mora strogo kaznovati in ki spada pred porotnike«, in se je proglasilo za nepristojno. Ta sklep pa je c. kr. okrajno sodišče razveljavilo in okrajnemu sodišču naročilo, da mora soditi, ker je brez dvoma razžaljivi priimek »dr. Zguba«, če se ne navede nobeno dejstvo, psovanje.

C. kr. okrajno sodišče je torej moralo soditi, pa sedaj naenkrat ni več našlo nič kaznjivega na tej besedi. Privatni tožitelj se je pritožil pri c. kr. okrožnem sodišču. Pri prizivni obravnavi pa je spoznalo to sodišče, ki je nekaj časa poprej izreklo, da je c. kr. sodišče pristojno, nasprotno, da c. kr. okr. sodišče ni bilo pristojno. Urednik je bil oproščen. V apelnem senatu so bili gospodje: Reitter, Balogh, Schäftlein in Wokaun. V očigled takih dogodkov stavijo podpisanci vprašanje: Jeli pravosodni minister voljen:

1. svojo pozornost obrniti na take za Slovence neznosne razmere pri okrožnem sodišču celjskem; 2. omogočiti, da se potrebno zaupanje v popolno nepristranost sodniškega stanu zopet vrne pri Slovincih, ker je sedaj po opisanih dogodkih zelo omajano. — Dunaj, dne 27. novembra 1895.

Cerkvene zadeve.

Nova maša na Zavrču.

Vsaka nova maša je znamenita slovesnost. Nova sv. maša na Zavrču, letos na praznik brezmadežnega spočetja Device Marije je pa posebno znamenita; kajti pel jo je polubrat završkega vlč. gospoda dekana, častiti pater Maksimilijan Zaplata, ki si je kot učitelj slovenske mladine v petnajstih letih bil stekel lepe zasluge za naše ljudstvo.

Častiti pater Maksimilijan Zaplata se je narodil l. 1855. pri Sv. Križu na Murskem polju in dobil pri sv. krstu ime Alojzij. Dovršivši šest latinskih šol in zrelostni izpit na učiteljsku v Mariboru, moral je k vojakom; in kot vojak 47. pešpolka se je udeležil okupacije v Bosni. Ko je nato še eno leto služil cesarja in postal četnik, prišel je za učitelja v Zagorje, kjer je bival blizu 9 let. Od tod je prišel l. 1888. na Planino za nadučitelja, kjer je bil do vseh svetnikov 1892.

Gospod Alojzij Zaplata je bil izvrsten učitelj, kar so tudi višji morali priznati, dasi se je povsod kazal neustrašenega Slovence. V šoli ni samo posvetnih predmetov umljivo prednašal, ampak, ako gospoda kateketa ravno ni bilo v šolo, učil je otroke tudi katekizem. In šolarjev ni samo učil lepega krščanskega življenja, bil jim je tudi vzgled, zlasti v cerkvi. Vsled tega je bil odkritosrčen prijatelj duhovščine, in večkrat se je izrazil, da mu je žal, da ni duhovnik.

L. 1892. je kot nadučitelj planinski veliko občeval s št.-viškim župnikom, č. g. Ant. Ribarjem. O vseh svetnikih istega leta dá slovo lepi službi ter vstopi v samostan čč. oo. kapucinov v Švanbergu, kjer ostane kot novinec eno leto. Pred dvema letoma ga pošljejo predstojniki v Celovec, da ondi študira bogoslovje. In letos dne 26. nov. so ga posvetili celovski knezoškof v mašnika, dne 8. dec. pa se je P. Maksimilijanu izpolnila najsrčnejša želja: pred oltarjem Gospodovim je prvič zapel glorio in opravil najsvetejšo daritev v župni cerkvi na Zavrču.

Na predvečer so novomašniku bivši tovariši, gg. učitelji Vobič, Cizelj, Lesjak in Pristernik, napravili podoknico, v nedeljo pa so krasno peli pri svitancah, ob 10. uri pa pri novi sv. maši. Pridigoval je novomašniku č. g. Fr. Kolarič, naš rojak in župnik v Porečah na Koroškem. Ganljivo in navdušeno je govoril o častiljivosti in težavah duhovniškega stanu. Videlo se je, da sta si z novomašnikom srčna prijatelja že izza mladih let. — Č. P. Maksimilijanu želijo vsi njegovi prijatelji in njegovi bivši učenci vso obilnost milostij božjih. Bog mu daj učakati zlate sv. maše! K.

Mili darovi za družbo vednega česčenja.

Ljutomer 10 gld., Rogatec 6 gld. 42 kr., Sv. Hema 13 gld. 60 kr., Rajhenburg 10 gld., Sv. Peter pri Mariboru 18 gld., Sv. Ilj pri Gradiču 10 gld. 92 kr., Pišcece 15 gld., Kozje 8 gld., Podsreda 7 gld. 08 kr., Podčetrtek 7 gld. 95 kr., Sv. Frančišek v Stražah 5 gld., Središče 6 gld. 40 kr., dobrotnice na Ptuj 20 gld.

Gospodarske stvari.

Beseda o sadjereji in lovski postavi.

Skrajni čas je došel, da treba sadjereju okovariti svoje ljubljence, mlado sadno drevje, pred zimskim sovražnikom. Pač mu je dosti dela, predno vse varno zavije s slamo ali trnjem ali obda s koljem. Zadnje je sicer najbolj trpežno, ali ima za drevje tudi svojo napako. Koliko mladih korenin se s tem rani, marsikrat tako hudo, da se drevo posuši vsled tega!

Toda težava na eni, škoda na drugi strani. Kako priti temu v okom? Nič drugače, kakor da se lotimo sovražnika od spredaj s tem, da si priborimo pravico, svojo lastnino braniti pred vsemi sovražniki. To pa je mogoče le takrat, kadar dobimo postavo, katera bode nad strakami in čuvala pravice vseh enakomerno. Zadača jej mora biti pravi napredek gospodarstva, torej tudi sadjereje.

Koliko je še med nami neobdelane ali slabo oskrbovane zemlje, katera bi lahko velik dobiček donasala ne samo kmetu, nego po njem tudi državi! Recimo, slabega pašnika ni vreden oral nad dvajset goldinarjev, med tem ko se sadni vrt navadno ne ceni po oralu, nego po sežnju. In če damo seženj le na 50 kr., vrže nam oral 1600 □ sežnje 800 gld.! Kolika razlika v vrednosti, tolika potem tudi v hasku in državi! Torej moramo, ko napredujemo in pričakujemo boljših časov, dela se lotiti ondi, kjer nam obeta bogato povračilo, ne pa — kar se v mnogih poskušnjah rado zgodi — škodo ali zgubo.

Govorimo v izglelih. A ima lep sadonosnik, ki ga deloma jeseni pognoji ali vsaj s pepelom poseje, deloma pa ima napeljavno vodo, da trava raste skoraj vidno. Lepo oskrbljeno sadno drevo obrodi skoraj vsako leto mnogo sadja in trave se nakosi, da se more reči, ta za oral veliki vrt vrže na leto do 40 stotov zelenja (sena in trave), pa na sadju zraven toliko, da lahko vsaj ob boljših letinah računimo 100 gld. dohodkov. Razume se, da takšen vrt bo vsak cenilec cenil najmanj na 500 fl., če ne bo več.

Temu vrtu nasproti pa ima v enakej legi sosed B pašnik, obrastel z jelševjem, grmovjem in tudi s trnjem. Koliko hočemo ceniti oral takšnega pašnika? pomišlja cenilec. Komaj eno kravo mi bo ta zemlja preredita za pol leta, pa še tej bode treba dodajati, če hočem da bode dobro molzla. To in pa še nekaj stelja je torej ves dobiček od te zemlje; to je presneto malo! Zato pa cenilec pri nas cenijo pašnike le kot nekaj navrzek k ostalim parcelam.

V tem izgledu sem hotel jasno pokazati, koliko premore k izboljšanju zemlje bistra glava, neupogljiva volja in delavna roka. K takšnemu koraku napeljimo naše ljudstvo in v kratkih letih bomo imeli vsak košček zemlje dobro obdelan, ki bode dajal vse drugačne dohodke, kakor sedaj. Ali nekaj nam je neovrgljivo na poti. Še enkrat rečeno, takšno zboljšanje zemlje zahteva premnogo umnega dela od kmeta, pa varstva od oblastnij. Če kmet vidi, da bodo njegovi pridelki postavno zavarovani, z nekakim veseljem se loti dela in truda se ne brani. Če pa čuti, da je njegov pridelek izpostavljen vsem neugodnostim, tudi sovražnikom brez kazni, kdo se bode še potem mučil in delal za druge?

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 14. decembra v Poličanah (za svinje) in pri Sv. Lovrencu v Prošinu. Dne 16. dec. pri Sv. Križu na Slatini in v Arvežu. Dne 17. dec. v Ljutomeru. Dne 18. dec. v Imenem (za svinje). Dne 19. dec. pri Sv. Ani na Teharji in na Bregu pri Ptuj (za svinje).

Dopisi.

Iz Celja. (Miklavžev večer), katerega je priredilo vrlo napredujoče »Celjsko pevsko društvo« na predvečer svetega Miklavža v celjski čitalnici, privabil je razun članov jako lepo število celjskega narodnjaštva iz vseh krogov in vseh stanov. Zlasti nas je veselilo, da so se udeležile tega večera rodbine z deco, katerej je bil ta večer v prvi vrsti namenjen. Pevske točke, prednašane od društvenega zbora, izvršile so se jako precizno in dovršeno ter so želi pevci obilo pohvale od navzočega občinstva. Posebno nas je zanimal oktet, kateri je dovršeno pel Vogel-ov »Glas domovinski«. Na doseženem uspehu se nam je zahvaliti v prvi vrsti marljivemu pevovodji, gospodu organistu Br-

varju. Drugi in glavni del je bil nastop svetega Miklavža. Spremljan od krilatih angeljev, pozdravil je sivi starček v škofovskem ornatu zbrane, kazal na preteklost, rekoč, kar sem vam lansko leto obljubil, se je obistnilo, ker ste me ubogali in ostali verni in narodni. Obljubil nam je bil namreč lansko leto slovensko gimnazijo in narodni dom in glejte, letos ju imate oba. Vstrajajte v veri in ne omagajte v narodnem boju, tako nas je učil, in videli bode, da bode dosegli še več. Ginjenim srcem smo poslušali pri izpraševanju našo deco, naš čili narodni naraščaj, kako lepo je podučen v vseh verskih naukih, ter pridobili zavest, da res nas čakajo še boljši časi. Mladino je obdaroval sveti Miklavž z raznovrstnimi darili, katera sta donasala spremljajoča ga krilata. A tudi za neubogljive razposajence je imel darila, narezana iz domače vrbe in meke. Nepokorneže je zapisal Mefisto v črne bukve in neubogljivce se krotili črni parkeljini ter je povezali z debelimi verigami in jih pahnili v temo, ker se je skripalo z zobmi in se je slišal obupni jok pogubljenih! Obdarovavši mlado in staro, poslovil se je nato sveti Miklavž zopet v jako lepem govoru, grajač dotične, kateri so se nedostojno vedli, katerim tudi mi na tem mestu polagamo nekaj več resnobe na srce. Obljubil nam je, če se poboljšamo in če ostane deca pridna, kakor dosedaj, da nas obišče prihodnje leto v »Narodnem domu«. Bog daj! Zadnja točka je bila igrokaz: »Blaznica v I. nadstropji.« Čast, komur čast! Priznati moramo, da sta obe gospici Olga in Tinka, da-si novinki na odru, igrali svoji ulogi tako dovršeno, da smelo rečemo, da tega na celjskem odru že dolgo nismo videli. Vso pohvalo pa zaslužita tudi Jaroslav in Vladimir, osobito, pa moramo omeniti Ivana, ki je s svojo komično ulogo pokazal ves svoj dramatični talent ter vzbujal obilo smeha. Ni mi treba omenjati, da so želi diletanti največ pohvale in obča želja je bila, da nam priredi mlado »Celjsko pevsko društvo« v kratkem zopet kako tako zabavo, kakor dosedaj. To želimo i mi, a želimo tudi, da bi se zbrali k takim veselicam vsi celjski Slovenci brez ozira na stan, da se bi mogli pokriti vselej tudi narasli stroški in da ne bi trebalo društvu delati skoraj vselej s primankljajem. Bodemo videli prihodnjič!

S Slatine. (Kaj delajo nemške klopi v Vitanju?) [Dalje in konec]. Kaj mislite, da sem res kam zbežal, da me že iščete po »Slov. Gospodarju?« Imel sem med tem neke opravke na Koroškem, in tako se mi je res pisarija nekoliko pretrgala. Toda brez zamere; bom pa danes dokončal svoje dogodke v Vitanju. »Glej, tam-le pride dečko iz nemške šole«, mi pokaže moj Števo učenca z bukvicami pod pazduho. »Wo warst du denn?« *) ga vprašam. Fante me debelo pogleda. »Wo bist du denn zu Hause,« **) ga vnovič vprašam po nemški. »Kaj ste rekli?« mi odgovori dečko. »Kaj ne razumeš nič nemškega, ko hodiš v nemško šolo?« — »Nič ne razumem.« — »Kaj pa potem delaš v šoli?« — »Hlače trgam, pa jest hodim tja.« — »Kaj v slovenski šoli ne dajo ničesar jesti?« — »Nekaj že tudi dajo, pa moj oče so rekli, da bom velik gospod postal, če bom v nemško šolo hodil.« — »Torej ti misliš, da je vsakdo velik gospod, ki le par nemških besedic zna. Reci svojemu očetu, da je ta čisto bosa. Jaz poznam veliko ljudi, ki dobro nemško drobijo, pa so večji siromaki, kakor mnogoteri Slovenci, ki še besedice nemški ne umejo.« — »Tudi v našem vitanjskem trgu, mi seže Štefan v besedo, so nekateri taki veliki nemški gospodje, ki so prišli na boben. Povej očetu, da tudi Nemcem ne letijo pečena piščeta v goltanec,

*) Kje si pa bil?

**) Kje si pa doma?